

Responsabilitat Civil

Codi: 102234
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500786 Dret	OT	4	2

Fe d'errades

Hi ha hagut canvis en el professorat de contacte de l'assignatura. Les professores son:

Nom: Judith Solé Resina

Correu electrònic: Judith.Sole@uab.cat

Nom: Glòria Ortega Puente

Correu electrònic: Gloria.Ortega@uab.cat

Professor/a de contacte

Nom: Ivan Mateo Borge

Correu electrònic: ivan.mateo@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Ivan Mateo Borge

Prerequisits

Grup: 1 Professor: Iván Mateo Borge Idioma: castellà.

Per a un bon coneixement de la responsabilitat civil és imprescindible el coneixement profund del dret civil patrimonial i del tema de la prescripció.

Objectius

Com a objectius de l'assignatura es poden esmentar els següents:

1. Aprofundir en els conceptes fonamentals de la responsabilitat civil

2. Afrontar els problemes pràctics que l'estudiant tindrà en l'exercici de la professió en el futur
3. Destacar la importància de la contractació d'una assegurança en un món global

Competències

- Analitzar adequadament les qüestions vinculades amb la igualtat entre homes i dones.
- Buscar, interpretar i aplicar normes jurídiques, argumentant cada un d'aquests assumptes.
- Comunicar de manera persuasiva els punts de vista propis.
- Contextualitzar les diferents formes de creació del dret en la seva evolució històrica i en la seva realitat actual.
- Demostrar que es té una consciència crítica en l'anàlisi de l'ordenament jurídic i el desenvolupament de la dialèctica jurídica.
- Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
- Gestionar recursos bibliogràfics i documentals: bases de dades, navegació, etc.
- Identificar els conflictes d'interessos subjacents en litigis i casos reals.
- Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics i generals de l'ordenament jurídic.
- Incorporar els mecanismes necessaris per conèixer, valorar i aplicar les reformes legislatives així com per seguir els canvis que es produeixen en una determinada matèria.
- Planificar i organitzar: gestió del temps, dels recursos, etc.
- Ser capaç d'aprendre de manera autònoma i tenir un esperit emprenedor.
- Ser capaç de generar coneixements, tenir iniciativa i creativitat, innovar i aportar noves idees.
- Treballar en equip: poder formar part de grups de treball i també coordinar-los i prendre decisions que afectin tot el grup.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els conceptes fonamentals del dret civil.
2. Analitzar les institucions pròpies del dret patrimonial.
3. Aplicar els conceptes de manera transversal en les diverses matèries que compreses en el dret civil a partir de la jurisprudència emanada dels diferents òrgans jurisdiccionals.
4. Aplicar els coneixements adquirits en l'elaboració de documents que reflecteixin determinats interessos jurídics.
5. Aplicar estratègies comunicatives per identificar i exposar conflictes de caràcter jurídic en els diversos àmbits del dret civil, civil familiar, de successions, de consum, de menors, de responsabilitat civil.
6. Aplicar estratègies per a produir textos escrits i orals en els diversos àmbits del dret civil.
7. Comunicar de manera persuasiva els punts de vista propis.
8. Contextualitzar les formes de creació del dret en l'àmbit patrimonial.
9. Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
10. Distingir el context sociojurídic de les diverses institucions civils.
11. Elaborar informes sobre els nous canvis legals.
12. Exposar oralment, amb un discurs crític, les reformes de les institucions civils.
13. Gestionar recursos bibliogràfics i documentals: bases de dades, navegació, etc.
14. Identificar els conflictes d'interessos que pretén resoldre el legislador quan elabora normes civils.
15. Interpretar críticament els fonaments del dret civil.
16. Planificar i organitzar: gestió del temps, dels recursos, etc.
17. Produir textos orals en els diversos àmbits del dret civil, en què es demostrin capacitats comunicatives específiques.
18. Produir textos orals i escrits exposant punts de vista propis que incideixin en les institucions juridicocivils.
19. Redactar textos escrits (contractes, testaments).
20. Resoldre interferències entre els diferents interessos en conflicte presents en les normes civils.
21. Ser capaç d'aprendre de manera autònoma i tenir un esperit emprenedor.
22. Ser capaç de generar coneixements, tenir iniciativa i creativitat, innovar i aportar noves idees.

23. Treballar en equip: poder formar part de grups de treball i també coordinar-los i prendre decisions que afectin tot el grup.

Continguts

TEMA 1. ELS ELEMENTS DE LA RESPONSABILITAT CIVIL

1. Introducció. Evolució històrica. Funcions. Classes.
2. Responsabilitat civil extracontractual i contractual.
3. Responsabilitat civil derivada del dany ocasionat per la comissió d'un delict.
4. Requisits de la responsabilitat civil.
  1. Comportament danyós. Tipologia. Antijuridicitat. Causes de justificació.
  2. El dany a rescabalar: Concepte. Classificacions: dany patrimonial, dany moral, lesions personals i mort.
  3. La relació de causalitat. Introducció i Concepte. Distinció entre "causalitat de fet" i "causalitat jurídica". Evolució. Imputació objectiva. Criteris. Incertesa i relació de causalitat. Pèrdua d'oportunitat.
  4. Fonaments de la responsabilitat. Criteris d'imputació. a) Responsabilitat per culpa: Culpa i conducta exigible. Capacitat de culpa. Menors i discapacitats. Especial consideració a les persones jurídiques. b) Responsabilitat per "activitats anormalment perilloses" o responsabilitat objectiva. Concepte. Supòsits. Supòsit especial: responsabilitat civil i pràctica de l'esport.
  5. Causes d'exoneració de la responsabilitat. Cas fortuït i força major. Culpa exclusiva de la víctima.
6. Els efectes de la responsabilitat civil: La reparació del dany.
  1. Principis i formes de reparació del dany. Característiques específiques de la Obligació de reparar.
  2. Valoració del dany. Barems. Anàlisi especial del barem d'indemnitzacions en accidents de trànsit i la seva aplicació.
  3. Concurrencia d'indemnitzacions per un mateix dany.
  4. Vies de reparació del dany: convenis transaccionals. Procediment arbitral. Mediació. Reclamació judicial.
8. La càrrega de la prova en la responsabilitat civil.
9. Prescripció de l'acció. Terminis generals i especials. "*dies a quo*".

TEMA 2. LA RESPONSABILITAT PER FET ALIÈ

1. Introducció. Culpa presumpta. característiques generals de la responsabilitat per fet aliè.
2. La responsabilitat de pares, tutors i curadors amb facultats plenes de representació pels menors i discapacitats.
3. La responsabilitat de l'empresari pels fets dels seus auxiliars.
4. La responsabilitat de centres docents privats.

TEMA 3. LA RESPONSABILITAT EXTRA CONTRACTUAL I EL DRET DE FAMÍLIA

1. Introducció. El model de diligència en l'àmbit de la família.
2. Constel·lacions de casos:
  1. Danys ocasionats en les relacions conjugals.
  2. Danys ocasionats en les relacions paterno-filials.
  3. Danys prenatals.

TEMA 4. LA RESPONSABILITAT EN CAS DE LESIÓ DE LA PRIVACITAT

1. Drets de la personalitat. Concepte i característiques.
2. El dret a l'honor, intimitat personal i familiar i pròpia imatge.
  1. Introducció. Concepte i contingut dels drets.
  2. conflicte entre drets fonamentals: honor, intimitat, pròpia imatge versus llibertat d'expressió i d'informació.

3. La tutela civil en la LO 1/1982, de 5 de maig. La intromissió il·legítima. a) Concepte i supòsits. b) El consentiment com a causa de justificació. c) Protecció civil de la víctima.
4. Protecció de dades de caràcter personal. El Reglament (EU) 2016/679, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes.
  1. Dades de caràcter personal. Concepte.
  2. Recollida i tractament de dades personals. Els fitxers. a) Concepte de tractament de dades. Elaboració de perfils. b) Principis relatius al tractament de dades. Finalitats. c) Fitxers. Concepte i classes. d) Subjectes. El consentiment informat de l'interessat.
  3. Drets de l'interessat en relació a la recollida i tractament de les seves dades personals
  4. Reclamació i tutela judicial

TEMA 5. DISPOSICIONS COMUNS EN MATÈRIA DE RESPONSABILITAT EXTRA CONTRACTUAL DAVANT DELS CONSUMIDORS I DELS USUARIS PER PRODUCTES I SERVEIS DEFECTUOSOS

1. Normes aplicables: Reial decret Legislatiu 1/2007, de 16 de Novembre (TRLGDCU) i Codi de consum de Catalunya (CCoCat).
2. Deure general de seguretat de productes o serveis. Deure d'informació.
3. Titular del dret a la indemnització. El concepte de "consumidor i usuari". El consumidor "vulnerable".
4. Danys indemnitzables. Problemàtica.

TEMA 6. ELS DANYS PER PRODUCTES DEFECTUOSOS

1. Consideracions generals.
2. Concepte de producte.
3. El defecte. Concepte i classes.
4. Subjectes responsables.
5. La càrrega de la prova.
6. Exoneració de la responsabilitat. La culpa del perjudicat. Intervenció d'un tercer aliè.
7. Danys indemnitzables.
8. Accions: legitimació i terminis. Limitació temporal de la responsabilitat

TEMA 7. LA RESPONSABILITAT PER SERVEIS DEFECTUOSOS

1. Introducció.
2. El doble règim de responsabilitat en el TRLGDCU.
  1. Règim general (art. 147 TRLGDCU).
  2. Règim especial (art. 148 TRLGDCU).
4. Responsabilitat mèdica i hospitalària.
  1. Supòsits: Serveis sanitaris privats. Responsabilitat de l'equip mèdic; Serveis sanitaris públics; Serveis sanitaris en el TRLGDCU.
  2. Prova de la culpa mèdica. La *Lex artis*.
  3. Les accions per *Wrongful Life* i *Wrongful Birth*.
6. Responsabilitat per defectes en la construcció.
  1. Normativa aplicable.
  2. Règim de responsabilitat específic de la LOE. a) Principis generals. b) Àmbit d'aplicació de la LOE. c) Classes de defectes. Terminis de garantia. Prescripció d'accions. d) Danys indemnitzables. e) Subjectes legitimats per l'exercici de l'acció de responsabilitat. f) Subjectes responsables: els agents de l'edificació. g) Règim de responsabilitat
  3. Altres règims de responsabilitat: CC i TRLGDCU
8. Responsabilitat en cas de serveis jurídics.
  1. Advocats i procuradors.
  2. Registradors i notaris.
  3. Mediadors i àrbitres.

TEMA 8. LA RESPONSABILITAT PER L'ÚS DE VEHICLES A MOTOR

1. Doble règim de responsabilitat.
2. Subjectes responsables.
3. Causes d'exoneració de la responsabilitat.

4. Danys indemnitzables. La seva valoració mitjançant barems (Tema 1.5.2).
5. Assegurança obligatòria.
6. El consorci de compensació d'assegurances en l'àmbit de la responsabilitat per fets de la circulació.
7. Vehicles semiautònoms i autònoms.

TEMA 9. SUPÒSITS ESPECÍFICS DE RESPONSABILITAT OBJECTIVA

1. Danys causats per animals.
2. Danys causats per coses inanimades. La robòtica.
3. Danys derivats de la navegació aèria: La responsabilitat civil a la LNA (Llei 48/1960, de 21 de juliol).
Elsdrons civils d'ús particular.
4. Danys nuclears o produïts per materials radioactius.
5. Danys causats en l'exercici de la caça.
6. Danys al medi ambient.

TEMA 10. LA RESPONSABILITAT CIVIL EN CAS DE VULNERACIÓ DELS DRETS D'AUTOR

1. Autor. Presumpció d'autoria. Coautoria.
2. Objecte de protecció: L'obra original.
3. Contingut dels dret d'autor.
4. Duració dels drets i domini públic. Les llicències "creative commons".
5. Protecció del dret d'autor.
  1. Cessament de l'activitat il·lícita
  2. Indemnització.
  3. Mesures cautelars

TEMA 11. RESPONSABILITAT CIVIL DELS PRESTADORS DE SERVEIS DE LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ

1. El règim de responsabilitat general.
2. Els prestadors de serveis d'intermediació. Règim de responsabilitat.
3. Sistema d'exclusió de responsabilitat dels prestadors de serveis d'intermediació.
  1. L'exclusió de responsabilitat en el cas de serveis de transmissió de dades i provisió d'accés.
  2. L'exclusió de responsabilitat en el cas de serveis de còpia temporal de dades sol·licitades pels usuaris.
  3. L'exclusió de responsabilitat en el cas de serveis d'allotjament oemmagatzement de dades.
  4. L'exclusió de responsabilitat en el cas deserveis de provisió d'enllaços i motors de cerca. El requisit de mancada coneixement efectiu

Metodologia

El procés d'aprenentatge té com a base el treball de l'alumnat, qui aprèn treballant, essent la missió del professorat ajudar-lo en aquesta tasca subministrant-li informació i mostrant-li les fonts on es pot aconseguir.

El desenvolupament de la docència de l'assignatura i de la formació de l'alumnat es fonamenta en les següents activitats:

1. Activitats dirigides:

1.1 *Classes magistrals*: on l'estudiant assoleix les bases conceptuals de la matèria i seu el marc jurídic normatiu i jurisprudencial. Les classes magistrals són les activitats en les quals s'exigeix menys interactivitat a l'estudiantat i estan concebudes com un mètode fonamentalment unidireccional de transmissió de coneixements del professorat a l'alumnat.

1.2 *Classes pràctiques*: es desenvoluparan a l'aula amb la supervisió del professorat. Es tracta de la resolució de supòsits pràctics en l'aula, discussions i comentaris sobre notícies relacionades amb la matèria de l'assignatura, realització d'esquemes, etc. El contingut concret d'aquestes activitats el determinarà el professorat de cada grup.

2. Activitats supervisades: activitats, que podern realitzar-se de manera autònoma, però que requereixen la supervisió més o menys puntual del personal docent (tutories, assistència en treballs, etc).

3. Activitats autònomes:

3.1. *Elaboració de documents*: Es pot tractar de casos pràctics proposats amb l'antelació suficient pel professorat extrets de sentències dels tribunals. També es proposa com activitat autònoma un examen parcial, la forma concreta del qual la determinarà el professorat en el seu grup.

3.2. *Cerca de bibliografia i jurisprudència instrumental per a la resolució dels casos pràctics i la preparació de l'examen*. En algun o alguns casos l'estudiantat haurà de fer la cerca de la documentació de forma autònoma.

3.3. *Lectura comprensiva de textos jurídics*: Els textos jurídics poden ser sentències, normes articles de revista o monografies, a més del manual o dels manuals recomanats. El tipus de text jurídic concret es determinarà pel professorat segons el seu grup.

Part del material jurídic a disposició de l'estudiantat es lliurarà mitjançant l'aula moodle.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
classes magistrals	19,5	0,78	5, 6, 4, 9, 16, 12, 11, 23
classes pràctiques	19,5	0,78	1, 5, 6, 15, 18, 17, 20
Tipus: Supervisades			
Tutories, orientació, etc	3	0,12	9, 10, 12, 18, 17, 22, 23
Tipus: Autònomes			
avaluació	5	0,2	3, 6, 15, 9, 19, 13, 18, 11, 23
cerca de bibliografia i jurisprudència	8	0,32	3, 4, 8, 9, 19, 13, 23
estudi	40	1,6	6, 8, 16, 18, 17, 11, 23
lectura textos jurídics	30	1,2	2, 3, 4, 22, 23
redacció de treballs	20	0,8	3, 6, 4, 15, 13, 16, 17, 11, 7

Avaluació

SISTEMA D'AVUACIÓ DE L'ADQUISICIÓ DE LES COMPETÈNCIES I SISTEMA DE QUALIFICACIONS

1. SISTEMA D'AVUACIÓ I DE QUALIFICACIÓ ORDINARI:

1.1. *Avaluació continuada:*

El professorat proposarà a l'inici del curs les activitats que consideri pertinents a efectes de l'avaluació continuada mitjançant la publicació a l'aula moodle d'un calendari amb el cronograma d'activitats. Les que faran la nota de l'avaluació són: examen parcial alliberatori amb una nota mínima de 6 sobre 10 (30%) i la resolució de dos casos pràctics (20%).

1.2. *Examen final:*

L'alumnat que hagi superat o no l'avaluació continuada pot accedir a l'examen final. El tipus concret d'examen (oral, escrit, desenvolupament de preguntes, multiple choice, etc...) serà determinat per l'equip docent. L'estudiantat s'examinarà del programa de l'assignatura.

1.3. *Qualificació de l'assignatura amb el sistema d'avaluació:*

La puntuació obtinguda en l'avaluació continuada tindrà un valor del 50% de la qualificació de l'assignatura. La puntuació de l'examen tindrà un valor del 50% de la qualificació de l'assignatura.

Nota de l'avaluació continuada: constarà de dues notes (30 % examen parcial, 20 % resolució de dos casos pràctics)

Nota de l'examen final: l'obtinguda a l'examen escrit

L'assignatura s'aprovarà amb l'obtenció d'un mínim de 5 sobre 10, d'acord amb els percentatges establerts.

L'alumnat que copii o intenti copiar a un examen tindrà un 0 en l'assignatura. Un alumne que presenti una pràctica en el que hi hagi indicis de plagi o que no pugui justificar els arguments de la seva pràctica obtindrà un 0 i rebrà una advertència. En cas de reiteració de la conducta, l'alumne suspensarà l'assignatura.

1.4. *Sistema d'avaluació i de re-avaluació:* per accedir a la re-avaluació s'ha d'obtenir una nota mínima de 3 sobre 10 entre la nota de l'avaluació continuada i l'examen final. L'alumnat s'examinarà de tot el programa de l'assignatura.

L'assignatura s'aprovarà amb l'obtenció d'un mínim de 5 sobre 10. La nota final serà l'obtinguda en l'examen de re-avaluació en cas de fer-ho.

2. SISTEMA D'AVUACIÓ ÚNICA

2.1. *Avaluació única:*

L'alumnat que s'aculli al sistema d'avaluació única, d'acord amb les pautes per l'avaluació única aprovades per la Facultat de Dret, serà avaluat en un únic acte acadèmic, compost per tantes proves com siguin necessàries per acreditar que s'han adquirit la totalitat de les competències descrites a la guia docent de l'assignatura.

2.2. *Prova d'avaluació única:*

La prova d'avaluació única consistirà en: a) Entrega d'un cas pràctic o comentari de Sentència, a determinar pel professorat de l'assignatura (20%); b) Entrega d'un pòster científic sobre una qüestió controvertida del programa de l'assignatura o d'una presentació que es correspongui amb un dels temes objecte d'estudi de l'assignatura (30%); i c) Examen final escrit (50%) sobre el programa de l'assignatura.

2.3. *Qualificació de l'assignatura amb el sistema d'avaluació:*

L'assignatura s'aprovarà amb l'obtenció d'un mínim de 5 sobre 10, d'acord amb els percentatges establerts.

2.4. *Sistema d'avaluació i de re-avaluació*: per accedir a la re-avaluació s'ha d'obtenir una nota mínima de 3 sobre 10 entre la nota de la prova d'avaluació única. L'alumnat s'examinarà de tot el programa de l'assignatura.

L'assignatura s'aprovarà amb l'obtenció d'un mínim de 5 sobre 10. La nota final serà l'obtinguda en l'examen de re-avaluació en cas de fer-ho.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
examen de síntesi	50%	1,5	0,06	2, 3, 6, 4, 8, 15, 9, 10, 16, 18, 17, 7, 22, 23
examen parcial i resolució de dos casos pràctics	30% i 20 % respectivament	2	0,08	1, 2, 3, 4, 8, 9, 19, 14, 16, 12, 11, 20, 21, 22, 23
re-avaluació	100%	1,5	0,06	1, 5, 15, 9, 10, 19, 14, 13, 16, 17, 22, 23

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

1. Mariano Yzquiero Tolsada, Responsabilidad civil extracontractual. Parte general, Dykinson, 8ª Ed. Madrid, 2022.
2. Dolores Palacios González, Responsabilidad civil y Derecho de daños. Teoría y Práctica. 2ª. Edic. Revisada actualitzada, Juruá editorial, 2016.
3. Fernando Reglero Campos/ José Manuel Busto Lago (coord.), Lecciones de responsabilidad civil, 2ª. ed., Dykinson, Madrid, 2013.
4. Encarna Roca Trias / Mónica Navarro Michel, Derecho de Daños, Textos y Materiales, 8ª ed, Tirant Lo Blanch, Valencia, 2020.
5. Angel López López y otros, Tratado jurisprudencial de responsabilidad por daños, Tirant Lo Blanch, Valencia, 2013. Disponible a la biblioteca digital UAB.
6. Ricardo De Ángel Yagüez, Causalidad en la responsabilidad extracontractual: sobre el arbitrio judicial, la imputación objetiva y otros extremos, Civitas, 2014.
7. Fernando Pantaleón Prieto, "Causalidad e imputación objetiva: criterios de imputación", AA. VV. Centenario del Código civil (1889-1989), vol. 2, Centro de estudios Ramón Areces, Madrid, 1990, pp. 1561-1592.
8. Luis Díez-Picazo, Derecho de daños, Civitas, Cizur Menor, 1999.
9. Juan Miguel Ossorio Serrano. Lecciones de derecho de daños, La Ley, 2011. Disponible a la biblioteca digital UAB.

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA:

1. Susana Navas Navarro (dir.), Inteligencia artificial, Tecnología, Derecho, Tirant Lo Blanch, Valencia, 2017. Disponible a la biblioteca digital UAB.
2. Susana Navas Navarro / Sandra Camacho Clavijo, Mercado digital (Principios y reglas jurídicas), Tirant Lo Blanch, Valencia, 2016. Disponible a la biblioteca digital UAB.
3. Susana Navas Navarro, La personalidad virtual del usuario de internet. Tratamiento de la información personal recogida mediante cookies y tecnología análoga, Tirant Lo Blanch, Valencia, 2015.
4. Antonio Orti Vallejo (dir.), La responsabilidad civil por daños causados por servicios defectuosos, Aranzadi, 2ª. edic., 2015.

5. Asociación de Profesores de Derecho civil, Cuestiones actuales en materia de responsabilidad civil, Ediciones de la Universidad de Murcia, Editum, 2011.
6. Luis Díez-Picazo, El escándalo del daño moral, 1ª edic., Madrid, 2008.
7. Fernando Gómez Pomar / Ignacio Marín García. El daño moral y su cuantificación. 3ª. edic. Bosch, 2023.
8. Mª. Angeles Parra Lucán, La protección del consumidor frente a los daños. Responsabilidad civil del fabricante y del prestador de Servicios, Reus, Madrid, 2011.
9. Juana Marco Molina, La responsabilidad civil del fabricante por productos defectuosos. Fundamentos y aplicación. Atelier, Barcelona, 2007.
10. <http://www.Indret.com>
11. Rodrigo Bercovitz y otros, Manual de propiedad intelectual, 9ª edic, Tirant Lo Blanch, Valencia, 2019.
12. Pablo Salvador Coderch/FernandoGómez Pomar (dirs.), Tratado de la responsabilidad civil del fabricante, 1ª ed., Aranzadi, Pamplona, 2008.
13. Pablo Salvador Coderch (Ed.) y otros. "Derecho de daños (DdD). Análisis, aplicación e instrumentos comparados", 6ª ed., 2017, Indret (www.indret.com).

LEGISLACIÓ:

- Codi civil de Catalunya
- Codi civil espanyol
- Legislació especial en matèria de RC esmentada pel Professorat al llarg del curs

Programari

L'assignatura no requereix un programari específic.